
"Muzyka w sakramentach inicjacji chrześcijańskiej po Soborze Watykańskim II na podstawie obrzędów w języku polskim", Piotr Kulita, Lublin 2015 : [recenzja]

Liturgia Sacra. Liturgia - Musica - Ars 22/1(47), 296-297

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Cennym wprowadzeniem do wydanego albumu jest nakreślony w autorskim tekście (*Od Autora*) rys historii budownictwa organowego w Opolu, który sięga XV w.

Najważniejszą częścią opisywanej publikacji jest prezentacja poszczególnych organów wraz z zamieszczoną dokumentacją fotograficzną. Album zawiera opisy 14 instrumentów zbudowanych do 1945 r., znajdujących się w kościołach Opolu. Prezentacja instrumentów rozpoczyna się opisem organów katedralnych, które są jednym z najciekawszych instrumentów miasta. W aneksie pracy znajdują się dodatkowo opisy 3 instrumentów wybudowanych lub translokowanych w późniejszym czasie. Opis każdego z instrumentów rozpoczyna się od przedstawienia jego historii w kontekście dziejów parafii i kościoła. W dalszej części zawiera on informacje zamieszczone już we wspomnianym *Katalogu*, jak wielkość instrumentu wyrażona w ilości sekcji i głosów, określenie rodzaju i stylu prospektu, a także rodzaju traktury oraz wiatrownic, opis umiejscowienia stołu gry i określenie rodzaju miechów, a w końcu dokładne przedstawienie dyspozycji organów (w formie tabelki) wraz z wyliczeniem łączników, kombinacji, włączników ręcznych i nożnych. Dodatkowo zostały nadmienione tabliczki i napisy zachowane w stołach gry. Bardzo ważnym elementem przedstawiającym każdy z instrumentów jest wspomniana bogata dokumentacja fotograficzna autorstwa Estery Baksik. Składa się na nią zewnętrzny widok kościoła, co ułatwia czytelnikowi skojarzenie kościoła z instrumentem, a także wizerunek prospektu organowego, stołu gry i innych charakterystycznych dla danego instrumentu elementów. Wszystkie fotografie zamieszczone w publikacji są fotografiami kolorowymi wykonanymi w wysokiej rozdzielczości.

Na szczególną uwagę w omawianej pozycji zasługuje bogata i kunsztowna szata graficzna, skorelowana kolorystycznie z zamieszczonymi fotografiami, oraz sztywna okładka, która pozwala odnieść pozytywne wrażenie dobrze przygotowanego albumu.

Wydany i opisany powyżej album jest dobrym wzorem dla opracowania kolejnych tomów *Krajobrazu organowego*, ukazujących instrumentarium kolejnych miast i dekanatów diecezji opolskiej zgodnie z założonym planem wydawniczym Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej w Opolu.

PIOTR KULITA, *Muzyka w sakramentach inicjacji chrześcijańskiej po Soborze Watykańskim II na podstawie obrzędów w języku polskim*, Lublin: Wydawnictwo „Polihymnia” 2015, 338 s., ISBN 978-83-7847-254-4.

Publikacja ks. Piotra Kulity (kapłana diecezji sandomierskiej, absolwenta Instytutu Muzykologii KUL) wpisuje się w szereg publikacji w języku polskim, które omawiają kwestie muzyki liturgicznej w dobie posoborowej. Poświęcona jest ona śpiewom obecnym w liturgii sakramentów inicjacji chrześcijańskiej, a więc chrztu świętego, bierzmowania oraz w obrzędzie Komunii św. poza Mszą św. Podstawowym źródłem opracowania była analiza śpiewów zamieszczonych w księgach obrzę-

dowych. Wydana publikacja jest owocem obronionej dysertacji doktorskiej napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Ireneusza Pawlaka.

Na dzieło ks. P. Kulity składają się cztery rozdziały. Pierwszy z nich jest rodzajem tła i ukazuje zarys historii obrzędów inicjacji chrześcijańskiej. Najpierw opisuje on teologiczne, liturgiczne i muzyczne aspekty inicjacji chrześcijańskiej od początku Kościoła do Soboru Watykańskiego II, by w drugiej części rozdziału przedstawić księgi liturgiczne i kształt obrzędów inicjacji chrześcijańskiej w dobie posoborowej (chrzest dzieci, bierzmowanie, chrześcijańskie wtajemniczenie dorosłych oraz Komunia św. poza Mszą św.).

Kolejne rozdziały omawiają szczegółowo śpiewy trzech obrzędów inicjacji chrześcijańskiej. I tak w rozdziale drugim opisane zostały śpiewy obrzędów chrztu, w trzecim — bierzmowania, a w czwartym — śpiewy obrzędu Komunii św. poza Mszą św. Śpiewy każdego z omówionych obrzędów zostały zanalizowane według identycznego schematu. Najpierw zostały omówione śpiewy zespolone z tekstami biblijnymi (m.in. psalmy, kantyki, parafrazy tekstów biblijnych), następnie śpiewy związane z tekstami liturgicznymi (hymny, śpiewy litanijne, aklamacje, antyfony), by wreszcie omówić śpiewy zawierające teksty zaczerpnięte z innych źródeł (pieśni, a nawet piosenki religijne). Wszystkie one zostały bardzo precyzyjnie określone pod względem formy i stylu muzycznego oraz ich duszpasterskiego wykorzystania, co zostało wyartykułowane m.in. w podsumowaniu każdego z rozdziałów. Owe duszpasterskie wskazania, jak zaznacza sam autor we wstępie pracy, mają za zadanie zrealizować podstawowe założenia soborowej reformy liturgicznej, a więc pomóc wiernym, uczestnikom celebrowanych liturgii przeżyć je w sposób pełny, świadomy i czynny (por. KL 14).

Prezentowana publikacja jest dziełem niespotykanym do tej pory w polskiej literaturze teologiczno-muzykologicznej, która w sposób całościowy i dogłębny opisywałaby zagadnienie muzycznego oblicza sakramentów inicjacji chrześcijańskiej. Można ją zatem traktować jako pomoc do konsekwentnego wprowadzenia w życie soborowej reformy liturgicznej odnośnie do właściwego kształtowania liturgii sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego.

GRZEGORZ POŹNIAK, PIOTR TARLINSKI (red.), *Śląskie organy IV. Materiały z konferencji organoznawczej zorganizowanej przez Katedrę Muzyki Kościelnej i Wychowania Muzycznego Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego oraz Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej w dniu 18 marca 2015* (Sympozja 87), Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego UO 2015, 317 s., ISBN 978-83-63950-57-6.

Wymieniona publikacja jest owocem IV konferencji organoznawczej organizowanej cyklicznie co dwa lata na Wydziale Teologicznym UO w Opolu. Ich organizacja następuje wymiennie z podobnymi konferencjami organizowanymi przez Katedrę Organów i Muzyki Kościelnej Akademii Muzycznej w Katowicach.